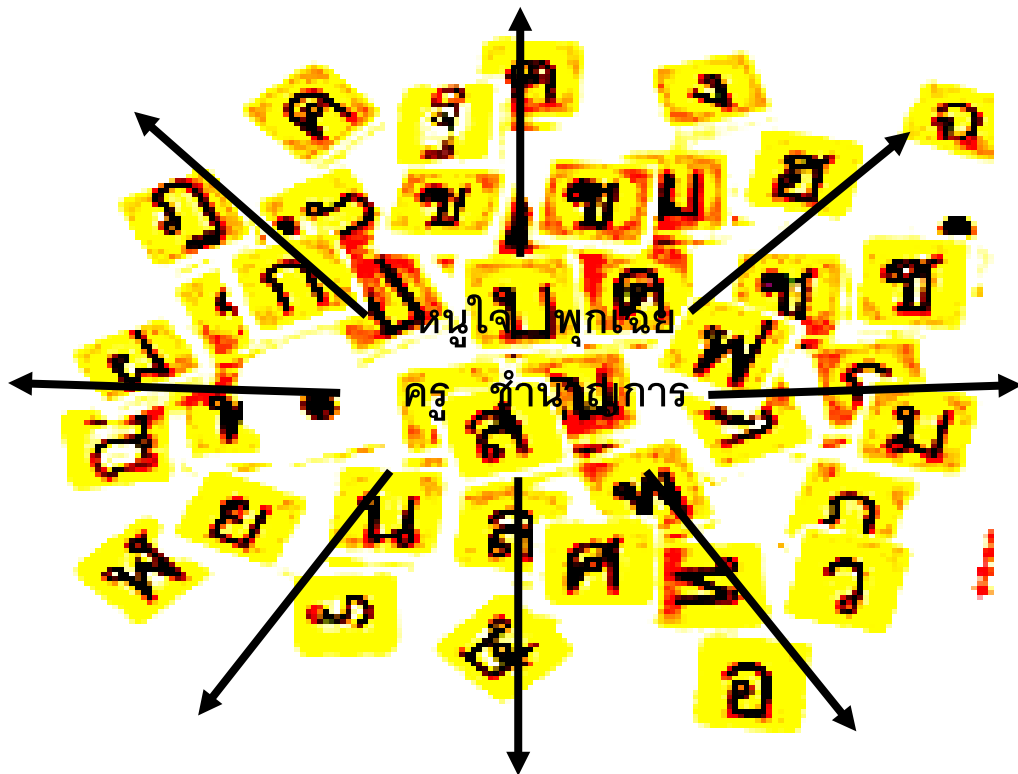

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน โดยใช้ผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม

โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๙

คำนำ

ถึงแม้ว่าการศึกษาของไทยจะมีการปฏิรูปการศึกษามาโดยตลอด จนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แทนที่การศึกษาของเด็กไทยจะมีการพัฒนาขึ้นแต่กลับไม่เป็นดังที่มีการปฏิรูปดังกล่าว โดยเฉพาะเด็กไทยตามชนบทจะมีปัญหาเรื่องการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรือถ้าอ่านออกเขียนได้ก็มักจะจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านไม่ได้ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน โดยใช้ผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ นี้ จึงมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กไทยได้ฝึกฝนการจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยใช้การวาดภาพระบายสีในการเขียนผังกราฟิกมาเป็นจุดเริ่มต้น ความสนใจ อีกทั้งเรื่องที่เลือกมาจัดทำแบบฝึกก็เป็นเรื่องง่าย ๆ สนุกสนาน หลากหลาย ประเภท มีทั้งวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรอง

การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน โดยใช้ผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคมนี้ ควรปฏิบัติตามคำชี้แจงการใช้แบบฝึกให้ครบถ้วนทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการฝึกตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

หนูใจ พุกเฉย

คำชี้แจงการใช้ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน โดยใช้ผังกราฟิก

๑. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน โดยใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ ๑ โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม ประกอบด้วย

๑.๑ ชื่อแบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ คำชี้แจงขั้นตอนในการทำกิจกรรม และ
จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการฝึก

๑.๒ วรรณกรรมที่กำหนดให้อ่าน

วรรณกรรมร้อยแก้วประเภท เรื่องสั้น นิทาน สารคดี จำนวน ๓ เรื่อง

วรรณกรรมร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ และกาพย์รวงข้าว ๑๓ จำนวน

๒ เรื่อง

๑.๓ กิจกรรมการเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิโยงมุมและการพูดนำเสนอผังกราฟิก

๑.๔ กิจกรรมการเขียนย่อความและการพูดนำเสนอผลงานการย่อความ

๑.๕ แบบฝึกหัดการอ่านวรรณกรรม แบบปรนัย ชนิด ๔ ตัวเลือก เรื่องละ ๑๐ ข้อ

๒. แบบฝึกชุดนี้ ประกอบด้วยบทเรียน และแบบฝึก

๒.๑ บทเรียนเรื่อง ผังกราฟิก การจับใจความสำคัญจากการอ่าน และการเขียน
ย่อความ

๒.๒ แบบฝึก

เรื่องที่ ๑ เรื่องสั้น เรื่อง หุ่นยนต์แสนขยัน

เรื่องที่ ๒ นิทาน เรื่อง ทิดดี ทิดร้าย

เรื่องที่ ๓ สารคดี เรื่อง หลวงพระบาง

เรื่องที่ ๔ กาพย์ยานี ๑๑ เรื่อง หนูแกละกับหนูหนึ่ง

เรื่องที่ ๕ กาพย์รวงข้าว ๑๓ เรื่อง ลูกแม่

๒.๓ กิจกรรมเสริม เป็นนิทานเกี่ยวกับพยัญชนะ ชุดอักษรกลาง ๙ ตัว จำนวน ๙
เรื่อง แบ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนผังกราฟิก และการเขียนย่อความ ในตอนที่ ๑
จำนวน ๓ เรื่อง คือ นิทานตัวที่ ๑ ก นิทานตัวที่ ๒ จ และนิทานตัวที่ ๓ ฎ โดยนิทานตัวที่ ๑ ก
จัดทำเป็นใบความรู้ ส่วนนิทานตัวที่ ๒ จ และนิทานตัวที่ ๓ ฎ จัดทำเป็นใบงาน และอีกจำนวน

๖ เรื่องที่เหลือได้จัดทำเป็นกิจกรรมเสริม เป็นงานที่มอบหมายการบ้านในตอนท้ายของการจัดการเรียนรู้ตามแบบฝึกแต่ละเรื่อง และไม่นำมาเป็นข้อมูลในการทดลองใช้แบบฝึกชุดนี้

๓. การใช้แบบฝึก มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน ๒ ฉบับ ดังนี้

๓.๑.๑ แบบทดสอบก่อนเรียน การอ่านบทความ เรื่อง มหานิยม แล้วทำแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน ๑๐ ข้อ

๓.๑.๒ แบบทดสอบก่อนเรียนการเขียนย่อความ นิทาน เรื่อง เหตุที่หมาเห็นผี แล้วเขียนย่อความ จำนวน ๑ ข้อ

๓.๒ นำแบบฝึกไปใช้สอน โดยเรียงลำดับตามกำหนดการจัดการเรียนรู้ และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการสอน

๓.๓ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน ๒ ฉบับ ดังนี้

๓.๓.๑ แบบทดสอบหลังเรียน การอ่านบทความ เรื่อง มหานิยม แล้วทำแบบทดสอบ แบบปรนัย จำนวน ๑๐ ข้อ

๓.๓.๒ แบบทดสอบหลังเรียน การเขียนย่อความ นิทาน เรื่อง เหตุที่หมาเห็นผี แล้วเขียนย่อความ จำนวน ๑ ข้อ

๓.๔ ให้นักเรียนกรอกแบบประเมินความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียน โดยใช้ผังกราฟิก

๔. ครูควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม และเพียงพอในการจัดกิจกรรม ได้แก่

๔.๑ กระดาษถ่ายเอกสารขนาด A๔

๔.๒ กระดาษเขียนรายงาน

๔.๓ ดินสอดำ

๔.๔ ยางลบดินสอ

๔.๕ ดินสอสี

๔.๖ กบเหลาดินสอ

.....

อ่านมาก ย่อมรู้มาก ฝึกมาก ย่อมชำนาญมาก

(<http://www.google.co.th>)

แบบทดสอบก่อนเรียน
การใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนโดยใช้ผังกราฟิก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบมีทั้งหมด ๒ ฉบับ

ฉบับที่ ๑ แบบทดสอบก่อนเรียน การอ่านบทความ เรื่อง มหานิยม แล้วทำ
แบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน ๑๐ ข้อ

ฉบับที่ ๒ แบบทดสอบก่อนเรียนการเขียนย่อความ นิทาน เรื่อง เหตุที่
หมาเห็นผีแล้วเขียนย่อความ จำนวน ๑ ข้อ

การอ่านบทความเรื่อง มหานิยม

ยัมเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์อย่างหนึ่ง ซึ่งหาไม่ได้จากประดาสัตว์ที่มีชีวิตอยู่ในโลก สัตว์โลกบางชนิดที่เราแยกกันว่าแสนฉลาด สามารถจะฝึกได้นานาประการ แต่ฝึกให้ยัมนั้นฝึกไม่ได้ จะแสดงความดีใจ หรือพอใจได้แต่ด้วยท่าทางอย่างอื่น เช่น กระดิกหาง เคล้าแข้งเคล้าขา ตะกุกตะก่าย เป็นต้น ไม่สามารถแสดงออกทางสีหน้าได้ คนเท่านั้นที่ยัมได้

ยัมของคนซื้อขายไม่ได้แต่ราคาแพง เป็นคุณสมบัติพิเศษเสริมให้ค่าตัวสูงขึ้น เหมือนผงชูรสช่วยให้รสอาหารดีขึ้น ยัมเป็นเครื่องดึงดูดคนให้เข้าหาให้เข้าใกล้โดยปราศจากความหวาดระแวง และสามารถเป็นเกราะป้องกันภัยให้แก่ตัวเองได้ด้วย แต่ต้องเป็นยัมตามปกติ ไม่ใช่ยัมแบบแสดงลิเกที่โปรยยัมไปรอบ ๆ เวที ยัมแบบลิเกไม่รับรองความปลอดภัยนัก อาจเป็นยัมที่เรียกร่องหาภัยได้ เพราะเป็นยัมที่แต่งขึ้น

ยัมเนื้อแท้ที่ไม่ถูกตกแต่งนั้นมีลักษณะเย็น ช่วยดับช่วยบรรเทาความทุกข์ร้อนได้ ทำให้เป็นคนมีสติ ยังคิด ไม่ผจญผลัน ฝ่ายหนึ่งยัมมาฝ่ายหนึ่งยัมรับ เหตุร้ายก็จะกลายเป็นดี โบราณท่านสอนคู่บ่าวสาวว่า ยัมรับเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น คือให้ฝ่ายหนึ่งเย็นไว้ก่อนเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งร้อนมา ยัมเป็นประหนึ่งน้ำพระพุทธรูปประพรมลงไปเกิดมีแต่ผลดี

ยัมได้เมื่อภัยมา เป็นสิ่งที่จะช่วยให้มีสติไม่ตื่นตื่นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ช่วยให้มีความคิดแก้ไขได้ ยัมเป็นคุณธรรมส่งเสริมให้คนมีสติ ตรงกันข้ามกับความโกรธทำให้คนขาดสติขาดความยังคิด

ยัมไม่ต้องลงทุน ไม่ต้องซื้อ ไม่ต้องหา มีอยู่ประจำตัวแล้วทุกคนเหมือนมีอาวุธอยู่ในมือของเราแล้ว อย่าปล่อยให้มันเป็นสนิมเกรอะกรังจนชักไม่ออก ต้องขัดโลมน้ำมันกันสนิม ถึงคราวใช้จะชักออกได้ทันทั่วทั้งที่ไม่เคยยัมถึงคราวจะยัมก็ยัมไม่ออก ต้องหัดยัมไว้ให้เป็นสมบัติประจำตัว “ยัมจะช่วยให้ปลอดภัยและสบายใจเสมอ”

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ จากหนังสือ ภาษาสุนทร ๑ หน้า ๒๘)

แบบทดสอบก่อนเรียน การอ่านบทความเรื่อง มหานิยม

คำชี้แจง

กา x ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

๑. เหตุใดผู้เขียนจึงกล่าวว่า “ยี่มของคนมีราคาแพง” ? (วัดการวิเคราะห์)

ก. เพราะหาซื้อยาก

ข. เพราะยี่มไม่มีขาย

ค. เพราะคนไม่มีกำลังซื้อ

ง. เพราะทำให้คนมีความสุข

๒. “ยี่มแบบลิเก ” หมายถึงอะไร ? (วัดความเข้าใจ)

ก. ยี่มแบบจริงจัง

ข. ยี่มแบบซื่อ ๆ

ค. ยี่มแบบเสแสร้ง

ง. ยี่มแบบตลกขบขัน

๓. “ยี่มไม่ต้องลงทุน ไม่ต้องซื้อ ไม่ต้องหา ... อย่าปล่อยให้มันเป็นสนิมเกราะกรัง

จนชักไม่ออก” ข้อความที่ขีดเส้นใต้ หมายความว่าอย่างไร ? (วัดความเข้าใจ)

ก. การฝืนยี่ม

ข. การยี่มไม่ออก

ค. การยี่มไม่สวย

ง. การยี่มแหย ๆ

๔. “ต้องขโลมน้ำมันกันสนิม” หมายความว่าอย่างไร ? (วัดความเข้าใจ)

ก. ต้องหัดยี่ม

ข. ต้องแจกยี่ม

ค. ต้องยี่มมาก ๆ

ง. ต้องยี่มหวาน ๆ

๕. ผู้เขียนเปรียบเทียบยืมของคนเหมือนกับอะไร ? (วัดความจำ)

ก. น้ำตาล

ข. ผงชูรส

ค. น้ำอัดลม

ง. ขนมหวาน

๖. คนสมัยก่อนเปรียบเทียบว่า “ยืม” คืออะไร ? (วัดความจำ)

ก. น้ำฝน

ข. น้ำดื่ม

ค. น้ำเย็น

ง. น้ำมนต์

๗. คนที่ไม่ค่อยยืมหรือยืมไม่เป็นเปรียบได้กับอะไร ? (วัดความจำ)

ก. อาวุธที่เป็นสนิม

ข. ความรู้ที่ไม่ได้ใช้

ค. เครื่องจักรที่ขึ้นสนิม

ง. รถที่จอดทิ้งไว้นานๆ

๘. ข้อใดเกี่ยวกับการยืมมากที่สุด ? (วัดการวิเคราะห์)

ก. ความมีสติ

ข. ความขาดสติ

ค. ความโกรธ

ง. ความเกลียด

๙. บุคคลในข้อใดที่ควรยืมมากที่สุด ? (วัดการวิเคราะห์)

ก. เด็กๆ

ข. คู่บ่าว สาว

ค. พ่อ แม่

ง. ทุกคน

๑๐. เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดในยามคับขัน ควรทำอะไร ?
(วัดการนำไปใช้)

- ก. ยืมให้ทุก ๆ คน
- ข. ไปรยืมไปรอบ ๆ
- ค. ยืมรับเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น
- ง. ยืมให้เฉพาะคนที่เราปะทะด้วย

(<http://www.google.co.th>)

แบบทดสอบก่อนเรียน การเขียนย่อความ
คำชี้แจง อ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วเขียนผังกราฟิก และเขียนย่อความจากผังกราฟิก
ลงในกระดาษที่ครูแจกให้

นิทาน เรื่อง เหตุที่หมาเห็นผี

เล่ากันต่อมาด้วยความเชื่อว่า มีชายคนหนึ่งชื่อว่า “ซ้อง” ตอนเป็นเด็กเคยบวชเณร แล้วสึกออกมาจึงถูกเรียกว่า “เซียงซ้อง”

ปกติเซียงซ้องเป็นคนมีนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ชอบช่วยคนอื่นและงานสังคมส่วนรวม แม้เมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้ว เซียงซ้องก็ยังทำเหมือนเดิม ใครให้वानอะไร เมื่อไร ก็จะรีบวางงานของตนไปช่วยก่อนเสมอ จนเป็นที่น่าเบื่อหน่ายของเมียและแม่ยายมาก

จนกระทั่งถึงคราวที่แม่ยายล้มป่วยหนักถึงเวลาใกล้ตาย เจ้าเซียงซ้องก็ยังไม่สนใจจะดูแล แม่ยายจึงโกรธแค้นมากที่สุด จนลามไปโกรธถึงลูกสาวด้วยหาว่าไม่เตือนผัวเหมือนรักผัวมากกว่าแม่ถึงกับออกปากก่อนตายว่า

“ถ้ากูตายเมื่อไหร่กูจะมาหลอกหลอนมึง จะทำให้มึงมีอันเป็นไป”

ส่วนเจ้าเซียงซ้องก็ยังไม่ฟังนิสสัยสันดานเดิม

วันหนึ่งเป็นงานบุญวันสารท เซียงซ้องก็ไปร่วมงานที่วัดด้วย เมื่อเสร็จพิธีสงฆ์แล้วก็เดินเล่นเข้าไปในป่าช้าซึ่งเป็นที่สาธารณะประจำหมู่บ้าน ขณะกำลังเดิน ๆ อยู่ก็เห็นเด็กน้อยคนหนึ่งยืนร้องไห้ก็เข้าไปถามไถ่

“เจ้าเป็นอะไรจึงมายืนร้องไห้อยู่ตรงนี้”

“หิวข้าว ฉันอยากเห็นแม่ฉัน” เด็กน้อยตอบ

ได้ยินเช่นนั้น เซียงซ้องก็นึกสงสารอาสาช่วยตามหาแม่ให้เด็กน้อยทันที

“เจ้าไม่เห็นแม่ฉันดอก ถ้าเจ้าไม่มอว่านนี้ก่อน” เด็กน้อยบอกเสร็จก็ยื่นว่านให้เซียงซ้อง เมื่อมอว่านไว้แล้วเซียงซ้องก็ออกเดินตามหาแม่ของเด็กน้อย ไปเห็นหญิงคนหนึ่งกำลังเดินเก็บอาหารที่ชาวบ้านมาวางตามลานดิน ตามต้นไม้ที่กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ ผีวิญญาณ ก็นึกรู้ทันทีว่าต้องเป็นแม่ของเด็กน้อยคนนั้นแน่ ๆ

“นาง ลูกเจ้าหิวข้าวมันยืนร้องไห้อยู่โน่น”

นางหญิงนั้นได้ยินก็ตกใจที่มีคนเห็นตน จึงนึกรู้ว่าเซียงซ้องต้องมอว่านวิเศษแน่แล้ว จึงตรึงเข้าปืบคอเซียงซ้องทันทีเพื่อแย่งเอาว่านวิเศษคืน แต่เซียงซ้องก็ไม่ยอมคายว่าน

ดินร่นชัดขึ้นยื้อแย่งกันอยู่พักใหญ่ ที่สุดว่ำนก็เลยหลุดลงคอไป จึงเป็นเหตุทำให้
เซียงซ่งกลายเป็น “คนตาบอด” มองเห็นผีวิญญาณได้

อยู่มาวันหนึ่ง เมียเซียงซ่งเกิดมีอาการเจ็บปวดในท้องอย่างรุนแรงโดยไม่รู้สาเหตุ
เพื่อนบ้านที่มาดูอาการก็ไม่มีใครช่วยได้ จึงไปตามเซียงซ่งมาดูแล

พอเซียงซ่งก้าวพ้นบันไดขึ้นไปเท่านั้น ก็เห็นร่างผีของแม่ยายนั่งทับท้องเมียของตนอยู่
ก็รู้สาเหตุทันที เซียงซ่งจึงหาไม้มาเขียนตำราวิญญาณแม่ยายอยู่พักหนึ่ง วิญญาณ
แม่ยายทนเจ็บไม่ไหวจึงยอมหนีไป อาการเจ็บปวดก็หายไปเป็นปลิดทิ้ง

ตั้งแต่นั้นมาทุกคนจึงรู้และยอมรับว่าเซียงซ่งเป็นผู้วิเศษที่มีตาบอด เมื่อมีเหตุการณ์
ต่าง ๆ ที่คนทั่วไปไม่รู้สาเหตุหรือค้นหาอะไรไม่พบก็จะพึ่งพาอาศัยให้เซียงซ่งช่วยหากัน
เรื่อยมา

อยู่มาวันหนึ่ง เซียงซ่งได้เข้าร่วมวงสุรากับพรรคพวก วันนั้นเผลอตัวดื่มเหล้ามากจน
เมาหนักไปหน่อย หนักจนถึงขั้นอ้วกออกจนหมดตอนเดินกลับบ้าน ก็รู้ ๆ กันอยู่แล้วว่า อ้วก
คนกับหมามันถูกกันอยู่แล้ว พอมาได้กินอ้วกของเซียงซ่งเข้าไปแล้ว จึงทำให้หมาเห็นผีไป
ด้วยเพราะอ้วกของเซียงซ่งมีว่านวิเศษผสมอยู่ด้วย

(สมชาย นิลอาธิ หนังสือ นิทานก๊อม หน้า ๓๔-๓๖)

การเขียนย่อความ

คำชี้แจง   อ่านนิทาน เรื่อง เหตุที่หมาเห็นผี แล้วเขียนย่อความ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียน
โดยใช้ผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม

ตอนที่ ๑

เรื่อง ผังกราฟิก การจับใจความสำคัญจากการอ่าน และการย่อความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องผังกราฟิก
๒. บอกหลักการเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมได้
๓. ตอบคำถามเกี่ยวกับผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมได้
๔. เขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมได้
๕. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการเขียนย่อความ
๖. เขียนคำนำการเขียนย่อความของงานเขียนแต่ละประเภทได้
๗. เขียนย่อความเรื่องที่อ่านได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. ศึกษาความรู้
๒. ทำกิจกรรมในใบงาน
๓. ตรวจผลงานใบงานจากเฉลยที่ครูผู้สอน
๔. ทำแบบทดสอบ แบบปรนัย จำนวน ๑๐ ข้อ

เวลา ๓ ชั่วโมง

แผนภูมิใยแมงมุม

ผังใยแมงมุมนี้	อยู่ที่คิดแบบโยงใย
ความคิดกระจ่างให้	ชัดเจนได้หลายประเด็น
เกี่ยวข้องได้พร้อมกัน	ผิดถนัดเราไม่นั่น
ขอเพียงเกี่ยวข้องเด่น	ข้อมูลมากเป็นสำคัญ
หัวข้อหลักกลางวง	รองวางลงรายรอบนั้น
ประเด็นย่อยสัมพันธ์	ตัวอย่างรายละเอียดเสริม
หนูหนูเรียนรู้ไว้	จงตั้งใจฝึกคิดเพิ่ม
ถูกต้องและริเริ่ม	ผลงานดีดูสวยงาม

หนูใจ พุกเฉย

ผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม

ผังกราฟิก หรือกรอบมโนทัศน์ หรือแผนภาพโครงเรื่อง เป็นแผนภูมิทางความคิด ประกอบด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญ ๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งทำให้เห็น โครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดลำดับกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นกลวิธีที่ใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม (Spider Map หรือ Wep) เป็นการคิดแบบโยงใย สัมพันธ์ เพื่อสร้างความคิดให้กระจ่างชัดเจน โดยสามารถคิดอย่างมีประเด็นพร้อม ๆ กับ มองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้ในการระดมสมองโดยเสนอ ความคิดต่าง ๆ ที่ยังไม่ตัดสินใจถูกผิด เป็นเพียงการระบุสิ่งที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด โดยใช้กับ ทุกกิจกรรม ทำได้โดยเขียนความคิดรวบยอด หรือหัวข้อหลักที่สำคัญไว้กึ่งกลาง แล้วเขียน หัวข้อรองที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักไว้ตามแขนงของวงกลม ถ้ามีประเด็นย่อย/ความคิด ย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ก็สามารถแตกความคิดออกไปได้อีก

การนำไปใช้

๑. ใช้แสดงการแยกแยะองค์ประกอบหรือส่วนประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล
๒. ใช้จัดระบบ จัดลำดับข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง องค์ประกอบย่อย หรือตัวอย่างตามลำดับ
๓. ใช้สรุปประเด็นหรือรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หลักการเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม

๑. การใช้ภาพ ใช้ภาพที่สื่อความหมายแทนข้อความได้
๒. กรอบหัวข้อ ใช้กรอบใหญ่เพื่อแสดงถึงชื่อเรื่อง/หัวข้อสำคัญ ใช้กรอบรองแสดงถึง หัวข้อรอง
๓. การใช้ลูกศร ใช้ลูกศรเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล ข้อมูลจะต่อเนื่องกันไป โดยสังเกตที่หัวลูกศรจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าข้อมูลเริ่มจากหัวข้อใด และต่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ไป ยังหัวข้อใด
๔. การใช้คำ หัวข้อสำคัญหรือชื่อเรื่องควรใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ หรือตัวหนา หัวข้อ รองหรือหัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาดเล็กลงไปตามลำดับ

๕. การเว้นช่องว่างระหว่างกรอບข้อความหรือภาพ ควรให้เหมาะสมและโปร่ง เพื่อเน้น

ความชัดเจนและเข้าใจง่าย

๖. การใช้กระดาษ ควรวางกระดาษในแนวนอนเพื่อความสะดวกในการเขียน และการเว้นช่องว่าง

วิธีการเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม

๑. ใช้กระดาษแบบไม่มีเส้นบรรทัด และวางกระดาษในแนวนอน
๒. หัวข้อสำคัญ หรือชื่อเรื่องวางไว้ตรงกลาง จะใช้เป็นข้อความหรือรูปภาพก็ได้
๓. หัวข้อรองให้จัดอยู่รอบ ๆ หัวข้อสำคัญ และแต่ละข้อควรใช้สีต่างกัน
๔. หัวข้อย่อยของหัวข้อรองแต่ละข้อให้ใช้สีเดียวกับหัวข้อรอง
๕. ข้อความแต่ละข้อให้อยู่ในกรอບข้อความเท่านั้น
๖. เขียนหนังสือด้วยตัวบรรจง สวยงาม อ่านง่าย
๗. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วยลูกศร
๘. สามารถตกแต่งผังกราฟิกให้สวยงามได้ตามความคิดและจินตนาการของตน
๙. ห้ามระบายสีทับตัวหนังสือ
๑๐. ห้ามใช้ข้อความที่เป็นคำพูดมาเขียนในกรอບของแต่ละหัวข้อ

วิธีการอ่านผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม

๑. อ่านเริ่มจากหัวข้อสำคัญ หรือชื่อเรื่อง
๒. อ่านหัวข้อรองพร้อมกับหัวข้อย่อยในหัวข้อรองนั้น ๆ ทั้งหมด จากนั้นจึงอ่านหัวข้อรองพร้อมกับหัวข้อย่อยอื่น ๆ ต่อไป
๓. ทำความเข้าใจกรอບข้อความด้วยการสังเกตลูกศรที่โยงความสัมพันธ์ของข้อมูล

ตัวอย่างแผนภูมิใยแมงมุม(Web Diagram หรือ Spider Map)

เรื่อง นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๑ ก

ไต้งเป็นไก่อ้วใหญ่ตัวโตที่สุดในเล้า มีหางสีขาวสามเส้นตรงกลาง ไต้งชอบขันเสียงดัง ชอบเดินกว้างไปมาทั่วบ้าน เวลาเจ้าของเดินถือขันใส่ข้าวเปลือกมา ไต้งก็จะตีปีก เดินวนไปทั่วกันไม่ให้ตัวอื่นเข้ามาใกล้

“ไปไกล ๆ เลยนะ ฉันต้องได้กินก่อน”

ใคร ๆ ก็ไม่ชอบไก่อ้ว เพราะไก่อ้วชอบเบ่ง บางวันไต้งยังชอบบินข้ามรั้วไปคุ้ยเขี่ยสนามบ้านข้าง ๆ

วันหนึ่งไต้งบินไปหากินบ้านข้าง ๆ เหมือนเคย แต่เจ้าของบ้านเอาไก่อ้วตัวมาเลี้ยง เป็นไก่อ้วสีดำนากลับ

“แกมาจากไหน ออกไปจากบ้านฉันเดี๋ยวนี้” ไต้งสีดำพูด

“ไม่ออก ฉันมาหากินที่นี่ประจำ แกนั่นแหละที่ต้องออกไป”

“แตกต่างหากที่ต้องออกไป”

“แกนั่นแหละ”

ต่างฝ่ายต่างเถียงกัน ไม่มีใครยอมใคร ทั้งสองตีปีกพื้บพื้บ พองขนคอชูก่อนจะโผนเข้าจิกตีกันเสียงดัง ไม่นานเจ้าของมาเห็นเข้า เจ้าของโกรธมากที่ทั้งสองตัวทะเลาะกัน พวกเขาจับไก่อ้วทั้งสองตัวขังสุม แล้วเจ้าไต้งทั้งสองก็ขาดอิสรภาพ ไม่ได้ออกไปนั่งเล่น ไม่ได้ออกไปหาอาหารเหมือนเคย เพราะความเกรงของมันเอง

(ภุขพงศ์ ภูแสง จาก นิทานพ่อเล่า ชุณนิทานพญูชนะ ก ถึง ฮ หน้า ๑๐-๑๑)

ตัวอย่างผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม เรื่อง นิทานตัวที่ ๑ ก

เรื่อง อีกาพูดได้

ใครเคยเห็นอีกาพูดได้บ้าง แม่หมอดูคนหนึ่งเก็บลูกอีกาได้ จึงนำมาเลี้ยงไว้ หัดให้มันพูดอย่างนกแก้ว นกขุนทอง แต่มันพูดได้ช้ากว่า น้อยกว่า และไม่เก่งเท่า นกขุนทอง เสียงอีกาห้าวแต่ไม่เพราะอย่างนกขุนทอง แม่หมอสอนให้มันพูดว่า “สวัสดีค่ะ สวัสดีค่ะ” สำหรับต้อนรับแขกที่มาดูหมอ

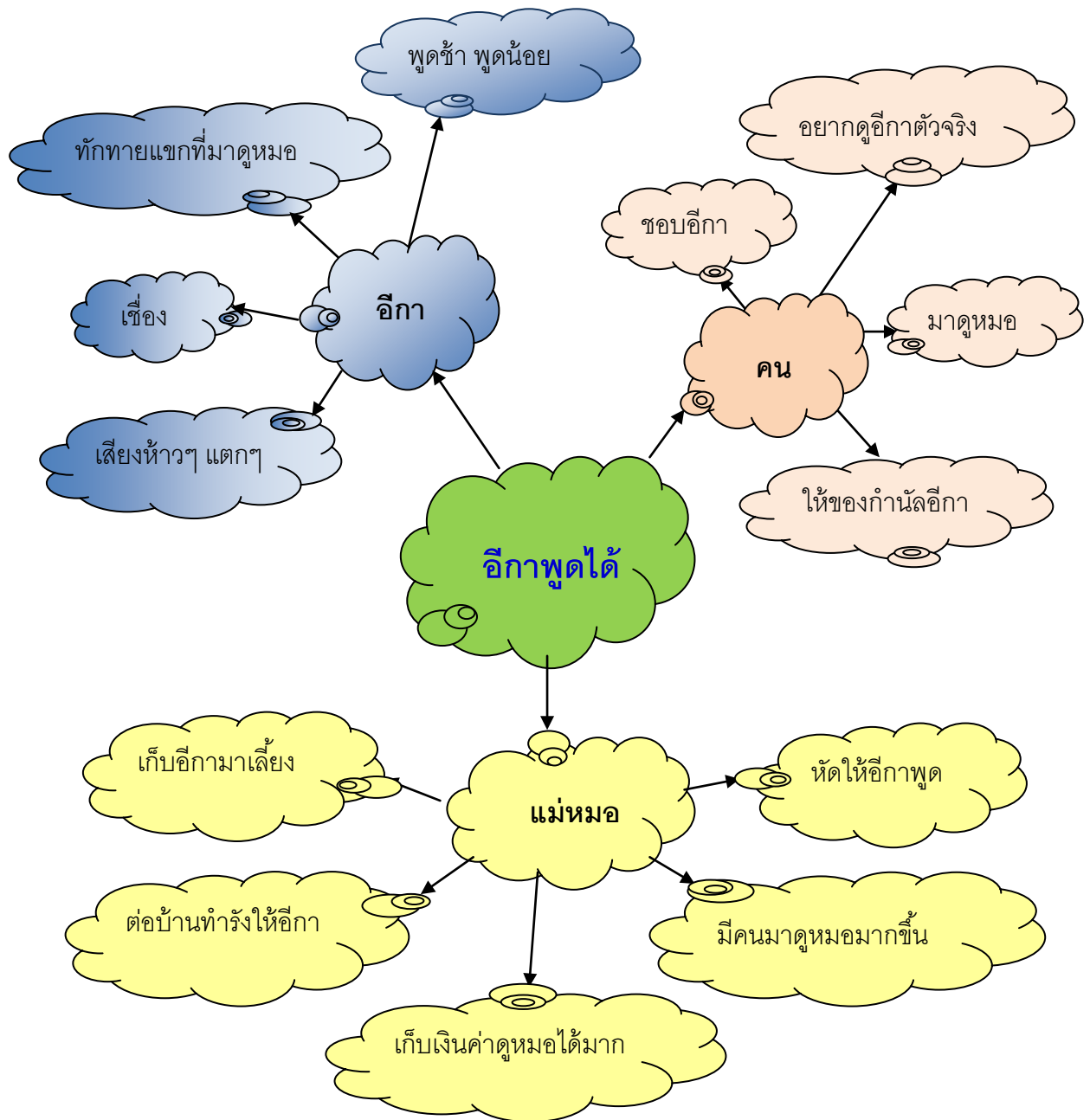
อีกาตัวนี้เชื่องมาก ไม่ต้องขังกรง มันเดินเล่นและบินเล่นอยู่ในบริเวณบ้าน แม่หมอดูที่บ้านเล็ก ๆ ให้มันอยู่เป็นรัง ตอนเย็น ๆ มันจะกลับเข้าไปนอนในรังของมันเอง เวลาแม่หมอดูมาดูหมอเปิดประตูรั้วเข้ามา อีกาจะออกมาต้อนรับ มันพูดว่า “สวัสดีค่ะ สวัสดีค่ะ คุณแม่เจ้าข้า คุณแม่เจ้าข้า” ด้วยเสียงห้าว ๆ และแตก ๆ แม่หมอทำงานอยู่หลังบ้านก็รู้ดีว่ามีแขกมา ดูหมอก็ออกมาต้อนรับ

ใคร ๆ ก็ชอบอีกาพูดได้ตัวนี้ เพราะแปลกไม่เคยเห็นมาก่อน คนที่ได้ยินเรื่องอีกาพูดได้ก็อยากมาดูตัวจริง จึงต้องมาดูหมอ เพราะอีกาอยู่ในบ้านหมอ แม่หมอก็เลยเก็บเงินค่าดูหมอดีมากเพราะอีกาตัวนี้ อีกาช่างพูดตัวนี้ได้รับของกำนัลจากแขกที่มาดูหมอบ่อย ๆ เพราะชอบฟังเสียงห้าว ๆ แตก ๆ ของมันพูดว่า “สวัสดีค่ะ สวัสดีค่ะ คุณแม่เจ้าข้า คุณแม่เจ้าข้า”

(ทิพย์วาทณี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ จากหนังสือบันไดหลักภาษา ๑ หน้า ๑๔๘)

ตัวอย่างผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม เรื่อง อีกาพูดได้

การจับใจความสำคัญ

ลักษณะของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญ มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ใจความสำคัญเป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่น ๆ ในตอนนั้น ๆ
ได้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นเพียงรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น
๒. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่ง ๆ หรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว
๓. ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจจะเป็นประโยคเดียวหรือประโยคซับซ้อนก็ได้ แต่ในบางกรณี ใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยค เป็นเพียงใจความที่แฝงอยู่ในข้อความตอนนั้น ๆ
๔. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ต้นข้อความ

การพิจารณาใจความสำคัญ

ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งของข้อความดังต่อไปนี้

๑. ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นของย่อหน้า และมีรายละเอียดวางอยู่ในตำแหน่งต่อไป
๒. ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งท้ายย่อหน้า โดยกล่าวถึงรายละเอียดต่าง ๆ อย่างคลุม ๆ ไว้ก่อนในตอนต้น
๓. ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นและท้ายย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตรงกลาง
๔. ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งกลางย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตอนต้นกับตอนท้าย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีจับใจความสำคัญมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าจะทำอย่างไร เช่น ขีดเส้นใต้ หรือตีเส้นล้อมกรอบข้อความสำคัญ การใช้สีต่าง ๆ กันแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การทำบันทึกย่อก็เป็นขบวนการส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดีและได้ผล แต่ผู้อ่านควรย่อด้วยภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะวิธีนี้อาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไป อันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ วิธีจับใจความสำคัญมีดังนี้

๑. พิจารณาทีละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า

๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดหรือส่วนปลีกย่อยอื่น ๆ เช่น ตัวอย่างสำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญออกไป

๓. เรียบเรียงใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ขั้นตอนการจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญที่ปรากฏรวมอยู่ในหลาย ๆ ย่อหน้า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญแบบนี้มีหลักสำคัญของการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

๑. อ่านอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจ

๒. อ่านให้ละเอียด

๓. อ่านแล้วถามตนเองว่า เรื่องนี้มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม

อนึ่ง การตั้งคำถามนั้นไม่จำเป็นต้องเหมือนกับที่กล่าวไว้ข้างต้นทั้งหมด คือ อาจจะต้องเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของงานเขียน เช่น เรื่องอะไร ใครเป็นผู้เขียน มีเนื้อความว่าอย่างไร เป็นต้น

๔. รวบรวมคำตอบจากข้อ ๓ มาเรียบเรียงให้สละสลวย และมีความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเนื้อความ

(เพ็ญศรี จันทรดวง และคณะ จากหนังสือภาษาไทย ท ๑๐๑ ชุดพัฒนาทักษะกระบวนการ
หน้า ๖๑-๖๒, ๑๔๔)

การย่อความ

การย่อความ

การย่อความ เป็นการเก็บใจความสำคัญของเรื่องต่าง ๆ จากการฟังและการอ่าน แล้วมาเขียนเรียบเรียงใหม่เพียงย่อ ๆ โดยใช้ภาษากระทัดรัด และยังมีเนื้อความเดิมครบบริบูรณ์ ทำให้อ่านเข้าใจได้รวดเร็วและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้สะดวก

หลักเกณฑ์การย่อความ

๑. พิจารณาเรื่องที่จะย่อว่าเป็นเรื่องประเภทใด ถ้าเป็นบทหรือย่อกรงต้องเปลี่ยนเป็นร้อยแก้ว

๒. ถ้าเรื่องเดิมไม่มีชื่อเรื่อง ควรคิดชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับข้อความที่ย่อ

๓. จับใจความสำคัญของรวมของเรื่องที่อ่านให้ได้

๔. นำใจความสำคัญที่ได้มาเรียบเรียงใหม่ โดยยึดหลักดังนี้

๔.๑ ใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเองให้สั้น กระชับและน่าอ่าน

๔.๒ ลำดับเรื่องให้เข้าใจง่ายและถูกต้องตามความหมายเดิม

๔.๓ ข้อความที่ย่อต้องเป็นเรื่องเล่า ใช้สรรพนามบุรุษที่ ๓

๔.๔ ถ้ามีเนื้อความซ้ำ ๆ กันหลายแห่ง เมื่อย่อให้กล่าวเพียงครั้งเดียว

การย่อความจะแบ่งรายละเอียดออกเป็น ๒ ส่วนได้แก่ ส่วนขึ้นต้นของย่อความและส่วน

เนื้อหาที่ย่อ ส่วนขึ้นต้นมีหลักการเขียน ดังนี้

ขึ้นต้นย่อความเป็นร้อยแก้วทั่วไป เช่น หนังสือทั่วไป นิทาน นิยาย พงศาวดาร จดหมายเหตุ ขึ้นต้นดังนี้

ย่อเรื่อง.....ผู้แต่ง.....จาก.....ความว่า.....

ตัวอย่าง

๑. ย่อนิทาน เรื่อง พระเจ้าสายน้ำผึ้ง ของทวิศศักดิ์ ญาณประทีป จากหนังสือนิทานในวรรณคดี หน้า ๓-๔ ความว่า
...(เนื้อเรื่องที่ย่อ)

๒. ย่อนิทาน เรื่อง นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๑ ก ของ ภูษพงศ์ ภูแสง จาก นิทานพ่อ
เล่า ชูนิทานพญานาค ก ถึง ฮ หน้า ๑๐-๑๑ ความว่า

ไก่โต้งสองตัวทะเลาะกันเรื่องกินอาหาร จึงหมดอิสรภาพลงเพราะเจ้าของจับทั้งคู่ขัง
ขัง

ขั้นตอนย่อความเป็นร้อยกรอง ขั้นต้นดังนี้

ย่อ(ประเภทของร้อยกรอง) เรื่อง..... ผู้แต่ง.....จาก.....

ความว่า...

ตัวอย่าง

๑. ย่อกลอนบทละครเรื่อง พระร่วง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖ จากหนังสือบท
ละครเรื่อง พระร่วง หน้า ๖๐ ความว่า

..(เนื้อเรื่องที่ย่อเป็นร้อยแก้วแล้ว)

สรุป การย่อความนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ ต้องมีคำนำใจความสำคัญครบถ้วน
เรียบเรียงเรื่องใหม่ ใช้ภาษาของตนเอง ง่าย ๆ และสั้นกะทัดรัด

ใบงานที่ ๑

เรื่อง การจับใจความสำคัญ การเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม และ
การย่อความ นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๒ จ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน เรื่อง นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๒ จ แล้วทำกิจกรรม
ต่อไปนี้

ตอนที่ ๑	จับใจความสำคัญของเรื่อง
ตอนที่ ๒	เขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม พร้อมบรรยายสีให้สวยงาม
ตอนที่ ๓	เขียนย่อความจากข้อมูลในผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมให้ถูกต้อง ตามหลักการเขียนย่อความ

เรื่อง นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๒ จ

อุ้ยกินขนมมากจนพุงป่อง เวลารถขายขนมแล่นผ่านมา อุ้ยจะร้องงอแงให้แม่ซื้อขนม
ให้ทุกครั้ง วันนี้ก็เหมือนกัน อุ้ยจูงมือแม่ไปที่หาขนม แต่แม่ไม่มีเงิน แม่บอกอุ้ยแต่อุ้ยไม่
ยอมฟังเลย สุดท้ายแม่จำใจต้องเอาเงินค่ารถโดยสารซื้อขนมเบ๊องให้อุ้ยหนึ่งคู่

หลังบ้านมีศาลพระภูมิใหญ่ อุ้ยวางขนมขึ้นหนึ่งไว้บนจานเปล่าแล้วบนอยากได้ขนม
มากๆ แต่อุ้ยไม่รู้ว่าจะวางขนมเป็นจานวิเศษ ใครวางอะไรลงไปจะได้เพิ่มเป็นสองเท่าทุก
ครั้ง

“โอ้โฮ ! ดีจัง จานนี้ต้องเป็นจานวิเศษแน่ ๆ อุ้ยพูดเมื่อเหลือบไปเห็นขนมในจาน
“อย่างนี้ต้องหาขนมอย่างอื่นมาใส่อีกจะได้กินเยอะ ๆ” พูดแล้วอุ้ยรีบวิ่งไปหาเพื่อนทันที

“นี่ ๆ ขอชิมขนมหน่อย” อุ้ยพูดกับเพื่อนทุกคนที่พบ แต่พอได้ขนมมากขึ้นอุ้ยกลับไม่
แบ่งให้ใครเลย พฤติกรรมของอุ้ยอยู่ในสายตาท่านเจ้าที่เจ้าของจานวิเศษตลอดเวลา ท่านเจ้า
ที่จึงคิดลงโทษอุ้ย

พอเพื่อน ๆ ไม่มีขนมให้ชิมแล้ว อุ้ยเอาขนมในกระเป๋าส่งไปในจาน แต่แทนที่ขนมจะ
เพิ่มเป็นสองเท่า กลับกลายเป็นก้อนหินหรือดินทรายแทน อุ้ยพยายามหลายครั้งจนขนมหมด
ในที่สุดได้แต่นั่งร้องไห้เพราะอดกินขนม ทันใดนั้นเองเจ้าที่ก็ปรากฏตัวขึ้น

“ลุงเป็นใคร”

“เราคือเจ้าของจานวิเศษ”

“เอาจานวิเศษคืนมาให้อุ้ยนะ”

“ไม่ได้หรอก เพราะอู๋เขาไปใช้แต่ประโยชน์ส่วนตัว ที่สำคัญนะ ถ้าเรารู้จักแบ่งปันให้คนอื่น คนอื่นก็จะแบ่งปันให้เราด้วย เราไม่จำเป็นต้องมีงานพิเศษหรอก”

จากนั้นมาอู๋เลิกเห็นแก่ตัว เชื่อฟังพ่อแม่ อู๋มีเพื่อนมากมาย ที่สำคัญอู๋ไม่คิดอยากได้งานพิเศษอีกแล้ว เพราะเมื่ออู๋เป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใคร ๆ ก็เลยเอื้อเฟื้อตอบแทนมา ทำให้อู๋ไม่จำเป็นต้องใช้งานพิเศษอีกเลย

(ภุชพงศ์ ภูแสง จาก นิทานพ่อเล่า ชุดนิทานพญานาค ก ถึง ฮ หน้า ๓๒-๓๓)

ตอนที่ ๑   จับใจความสำคัญของเรื่อง

๑.   ตัวละครตัวที่ ๑ คือ .....

          ตัวละครตัวที่ ๒ คือ .....

          ตัวละครตัวที่ ๓ คือ .....

          ตัวละครตัวที่ ๔ คือ .....

๒.   ตัวละครตัวที่ ๑ มีลักษณะ/นิสัย อย่างไร ทำอะไร/คิดอะไร ที่ไหน ทำไม
อย่างไร (บอกรายละเอียดของตัวละครตัวที่ ๑ ให้ครบ)

.....

.....

.....

          ตัวละครตัวที่ ๒ ลักษณะ/นิสัย อย่างไร ทำอะไร/คิดอะไร ที่ไหน ทำไม
อย่างไร (บอกรายละเอียดของตัวละครตัวที่ ๒ ให้ครบ)

.....

.....

.....

          ตัวละครตัวที่ ๓ ลักษณะ/นิสัย อย่างไร ทำอะไร/คิดอะไร ที่ไหน ทำไม
อย่างไร (บอกรายละเอียดของตัวละครตัวที่ ๓ ให้ครบ)

.....

.....

.....

          ตัวละครตัวที่ ๔ ลักษณะ/นิสัย อย่างไร ทำอะไร/คิดอะไร ที่ไหน ทำไม
อย่างไร (บอกรายละเอียดของตัวละครตัวที่ ๓ ให้ครบ)

.....

.....

.....

๓. นำข้อมูลจากข้อ ๒ มาเขียนต่อกันจนครบทุกข้อความ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ให้นักเรียนแก้ไข ตัด หรือเพิ่มข้อความในกิจกรรมข้อ ๓ เพื่อให้ได้ใจความสำคัญของเรื่องถูกต้องครบถ้วนและสละสลวย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง

ให้นักเรียนนำข้อมูลจากการทำกิจกรรมในใบงาน มาเขียนผังกราฟิกแบบ
แผนภูมิใยแมงมุม แล้วตกแต่งให้สวยงาม

ตอนที่ ๓ เขียนย่อความจากข้อมูลในผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมให้ถูกต้อง
ตามหลักการเขียนย่อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลจากการทำกิจกรรมในใบงาน มาเขียนย่อความให้ถูกต้อง
ตามหลักการเขียนย่อความ

ย่อ.....เรื่อง.....

ของ.....จาก.....ความว่า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การจับใจความสำคัญ การเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม และ
การย่อความ นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๓ ฏ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน เรื่อง นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๓ ฏ แล้วทำกิจกรรม
ต่อไปนี้

ตอนที่ ๑	จับใจความสำคัญของเรื่อง
ตอนที่ ๒	เขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม พร้อมกับระบายสีให้สวยงาม
ตอนที่ ๓	เขียนย่อความจากข้อมูลในผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมให้ถูกต้อง ตามหลักการเขียนย่อความ

เรื่อง นิทาน ๙ ตัว นิทานตัวที่ ๓ ฏ

สวดยเติบโตและอาศัยอยู่ในคณะโขนมาตั้งแต่เล็ก สวดยมีความฝันอยากเป็นนางรำ ได้
สวมชุดสีทองสุกปลั่ง ได้ออกไปรำรำให้ผู้ชมดู แต่กว่าจะได้เป็นนางรำดังตั้งใจ ทุกคนต้อง
ผ่านอุปสรรคมากมาย

สวดยเฝ้ามองรุ่นพี่ ๆ อย่างชื่นชม พยายามฝึกหัดดัดตน ฝึกท่ารำต่าง ๆ แต่จนแล้วจน
รอดก็ยังไม่ได้เป็นนางรำสมตั้งใจสักที กระทั่งคิดว่าตนเองคงไม่มีความสามารถพอที่จะเป็น
นางรำได้สวดยเกือบล้มเลิกความตั้งใจไปแล้ว ถ้าไม่ได้รับกำลังใจจากนางรำคนหนึ่ง

“สวดยต้องอดทน” สวดยท้อใจมาก

“อย่าลืมนะสิว่า เราต้องอดทน พี่เองก็ไม่ได้เกิดมาแล้วได้เป็นนางรำเลยสักหน่อย”

นางรำรุ่นพี่พูดยิ้ม ๆ พรางจับมือสวดยแน่น

เด็กน้อยมีกำลังใจอีกครั้ง สวดยกลับไปฝึกซ้อม พยายามหนักขึ้น ใส่ใจมากขึ้น มี
โอกาสก็จะขอให้นางรำคนอื่นต่อท่ารำที่ยากขึ้นไปอีกให้

จนวันหนึ่งหัวหน้าคณะที่เห็นความตั้งใจของสวดยมาตลอดเรียกสวดยมาหา

“ต่อจากนี้ให้สวดยมาซ้อมร่วมกับพี่ ๆ เขาทุกวันนะ จะให้เล่นจริงรอบหน้า” หัวหน้า
คณะยิ้มให้สวดยอย่างยินดี

สวยดีใจจนเนื้อเต้น ฟ้าแต่รอวันแสดงจริง เมื่อวันนั้นมาถึงหญิงสาวแต่งตัวอย่าง
ประณีต บรรจงสวมชุดงามสีทองสุกปลั่ง และออกไปร่ายรำ ทำรำอ่อนช้อยงดงาม ผู้ชมมอง
อย่างตกตะลึง บางคนนึกว่าสวยเป็นนางในวรรณคดีจริง ๆ ด้วยซ้ำไป

(กุชพงศ์ ภูแสง จาก นิทานพ่อเล่า ชุดนิทานพญานาค ก ถึง ฮ หน้า ๕๐-๕๑)

ตอนที่ ๑   จับใจความสำคัญของเรื่อง

๑. ตัวละครตัวที่ ๑ คือ .....

ตัวละครตัวที่ ๒ คือ .....

ตัวละครตัวที่ ๓ คือ .....

๒. ตัวละครตัวที่ ๑ มีลักษณะ/นิสัย อย่างไร ทำอะไร/คิดอะไร ที่ไหน ทำไม
อย่างไร (บอกรายละเอียดของตัวละครตัวที่ ๑ ให้ครบ)

.....

.....

.....

ตัวละครตัวที่ ๒ ลักษณะ/นิสัย อย่างไร ทำอะไร/คิดอะไร ที่ไหน ทำไม
อย่างไร (บอกรายละเอียดของตัวละครตัวที่ ๒ ให้ครบ)

.....

.....

.....

ตัวละครตัวที่ ๓ ลักษณะ/นิสัย อย่างไร ทำอะไร/คิดอะไร ที่ไหน ทำไม
อย่างไร (บอกรายละเอียดของตัวละครตัวที่ ๓ ให้ครบ)

.....

.....

.....

๓. นำข้อมูลจากข้อ ๒ มาเขียนต่อกันจนครบทุกข้อความ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ให้นักเรียนแก้ไข ตัด หรือเพิ่มข้อความในกิจกรรมข้อ ๓ เพื่อให้ได้ใจความสำคัญของเรื่องถูกต้องครบถ้วนและสละสลวย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง

ให้นักเรียนนำข้อมูลจากการทำกิจกรรมในใบงาน มาเขียนผังกราฟิกแบบ
แผนภูมิใยแมงมุม แล้วตกแต่งให้สวยงาม

ตอนที่ ๓   เขียนย่อความจากข้อมูลในผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมให้ถูกต้อง
ตามหลักการเขียนย่อความ

คำชี้แจง   ให้นักเรียนนำข้อมูลจากการทำกิจกรรมในใบงาน มาเขียนย่อความให้ถูกต้อง
ตามหลักการเขียนย่อความ

.....เรื่อง.....

.....ความว่า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมเสริม

คำชี้แจง   ให้นักเรียนอ่านนิทาน เรื่อง จานวิเศษ แล้วเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุมพร้อมกับระบายสีให้สวยงาม สะอาด เรียบร้อย และเขียนย่อความจากข้อมูลในผังกราฟิกให้นำมาส่งในชั่วโมงหน้า

นิทาน เรื่อง จานวิเศษ

นานมาแล้ว ที่หมู่บ้านชายทะเล มีสามีภรรยาคนหนึ่งฐานะยากจนมาก ทั้งคู่มีลูกคนหนึ่งเป็นผู้หญิงชื่อชมพู่ สามีภรรยาคู่นี้เป็นชาวประมงจึงประกอบอาชีพด้วยการจับปลาขาย ชมพู่ไม่ชอบให้พ่อแม่ประกอบอาชีพนี้ เพราะตนเองมีนิสัยรักสัตว์ พ่อแม่รู้จักนิสัยของลูกสาวดี จึงไม่ให้ชมพู่ออกไปทำงานด้วย ชมพู่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านและทำอาหารไว้ให้

วันหนึ่ง สามีภรรยาช่วยกันหาปลามาได้มากแต่นำไปขายไม่ทันเพราะใกล้ค่ำแล้ว ภรรยานำปลาที่หามาได้แล่นเนื้อไว้สำหรับทำปลาเค็มขาย แล้วเหลือปลาตัวใหญ่ ๆ ๔-๕ ตัวนำไปซังไว้ในตุ่มน้ำ ชมพู่เห็นเช่นนั้น ก็มีความสงสารปลาที่ซังไว้

เวลาเช้า หลังจากที่พ่อแม่ออกจากบ้านไปแล้ว ชมพู่คิดที่จะช่วยชีวิตปลา จึงนำปลาที่ซังไว้เดินไปที่ชายทะเล ขณะที่กำลังเดินอยู่นั้นปลาตัวหนึ่งพูดกับชมพู่ว่า

“ฉันจะให้ทองคำแก่เธอเป็นการตอบแทนที่เธอช่วยชีวิตฉันไว้” ชมพู่ตอบว่า

“ฉันไม่อยากได้ทองคำ ขอเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นแทนได้ไหม” ปลาจึงพูดว่า

“เธออยากได้อะไรลองพูดมาก่อน ถ้าให้ได้ฉันก็จะให้” ชมพู่บอกกับปลาว่า

“ฉันอยากได้จานวิเศษที่กินอาหารได้ตามต้องการตลอดไป”

ปลาตอบว่า “ฉันจะลองไปหาดูก่อน”

เมื่อไปถึงทะเล ชมพู่จัดการปล่อยปลาทั้งหมดแล้วนั่งคอยอยู่ สักครู่หนึ่งปลาตัวนั้นก็คาบจานใบหนึ่งโผล่ขึ้นมาแล้วว่ายน้ำมาหาชมพู่ ปลาส่งจานให้แล้วพูดว่า

“จานวิเศษที่นี้กินอาหารได้ตลอดชีวิตนั้นไม่มี มีแต่จานใบนี้ที่นี้กินอาหารได้เพียง ๓ ปีเท่านั้น ถ้าหมดอายุแล้วก็จะกลายเป็นจานธรรมดา ใคร ๆ ก็ไม่สามารถใช้จานใบนี้ได้ นอกจากเธอเพียงคนเดียวเท่านั้น” ชมพู่รับจานมาด้วยความดีใจพร้อมกับกล่าวขอบคุณปลาแล้วรีบกลับบ้าน

พอกลับถึงบ้าน ชมพู่ลองนึกอาหารดี ๆ จากจานวิเศษก็ได้ตามที่ตนต้องการ ชมพู่จึงนึกอาหารใส่จานจนเต็มจานทุกใบที่มีอยู่ในบ้าน ทั้งข้าว กับข้าว และขนมล้วนอาหารดี ๆ

ทั้งนั้น อาหารเหล่านี้ ชมพูเตรียมเอาไว้ให้พ่อแม่เพื่อให้พ่อแม่แปลกใจ เวลาเย็นพ่อแม่กลับมาโดยไม่ได้ปลาเลย ทั้งคู่ปรึกษากันมาตลอดทางว่าทำอย่างไรจึงจะมีอาหารกิน

เมื่อกลับถึงบ้าน ชมพูรีบออกมาต้อนรับพ่อแม่ และเล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้พ่อแม่ฟัง ชมพูเริ่มทำมาหากินด้วยงานพิเศษเพราะรู้ว่ามีเวลาใช้เพียง ๓ ปีเท่านั้น ระยะแรกชมพูนึกอาหารขึ้นมามากมาย แล้วนำไปขายในเมือง ภายหลังชมพูเปิดร้านอาหารของตนเองแล้วขายจนร่ำรวยมีเงินทองมากมาย เมื่อครบ ๓ ปี ชมพูได้ชวนงานโบนี่ที่ฝานั่งในห้องรับแขกเพื่อเป็นที่ระลึกว่าตนเองร่ำรวยได้เพราะงานโบนี่

(ผจงวาด พูลแก้ว จากแบบฝึกทักษะฯ ฟัง พูด อ่าน เขียน หน้า ๙๗-๙๘)

ใบงานการเขียนผังกราฟิก

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม เรื่อง จานวิเศษ เสร็จแล้ว
ตกแต่งให้สวยงาม

ใบงานการเขียนย่อความ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนใช้ข้อมูลจากการเขียนผังกราฟิก แล้วเขียนย่อความ เรื่อง งาน

วิเศษ

ให้ถูกต้องตามหลักการเขียนย่อความ

[illegible]

แบบฝึกหัด

บทเรียน เรื่องผังกราฟิก การจับใจความสำคัญจากการอ่าน และการเขียนย่อความ

คำชี้แจง   กา x ทับข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับหลักการเขียนย่อความ ?
  - ก. คำขึ้นต้น
  - ข. เนื้อเรื่อง
  - ค. สรุป
  - ง. เนื้อหา
๒. ข้อใดไม่ใช่หลักการเขียนย่อความ ?
  - ก. การย่อความทุกครั้งต้องมีคำขึ้นต้น
  - ข. การย่อความทุกครั้งต้องมีคำลงท้าย
  - ค. ถ้าเรื่องเดิมไม่มีชื่อเรื่อง ผู้ย่อต้องตั้งชื่อเรื่องเอง
  - ง. ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นบทหรือย่อกรองต้องเปลี่ยนเป็นร้อยแก้ว
๓. ข้อใดเป็นหลักสำคัญในการเขียนย่อความงานเขียนประเภทร้อยกรอง ?
  - ก. ต้องใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง
  - ข. ต้องเปลี่ยนบทหรือย่อกรองเป็นร้อยแก้ว
  - ค. การย่อความทุกครั้งต้องมีคำนำย่อความ
  - ง. ถ้าเรื่องเดิมไม่มีชื่อเรื่อง ผู้ย่อต้องตั้งชื่อเรื่องเอง
๔. ข้อใดน่าจะเป็นใจความสำคัญได้ดีที่สุด ?
  - ก. ข้อความที่เป็นคำพูด
  - ข. ข้อความที่เป็นคำถาม
  - ค. ตัวเลขที่บอกจำนวน
  - ง. ข้อความที่กล่าวถึงการกระทำ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

“คุณป้าเป็นคนใจเอื้อเฟื้อ ท่านมีอะไรก็เผื่อแผ่ เจือจานไปให้เพื่อนบ้านเสมอ เช่น พืชผักในสวนครัวของท่าน หรือผลไม้ที่ท่านปลูกไว้”

๕. ข้อใดเป็นใจความสำคัญ ?

- ก. คุณป้าเป็นคนใจเอื้อเฟื้อ
- ข. ท่านมีอะไรก็เผื่อแผ่ เจือจานไปให้เพื่อนบ้านเสมอ
- ค. เช่น พืชผักในสวนครัวของท่าน
- ง. หรือผลไม้ที่ท่านปลูกไว้

๖. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคได้ถูกต้อง

- ก. ส่วนมากจะปรากฏอยู่ต้นข้อความ
- ข. ส่วนมากจะปรากฏอยู่ตอนกลางข้อความ
- ค. ส่วนมากจะปรากฏอยู่ท้ายข้อความ
- ง. สรุปแน่นอนไม่ได้

๗. ข้อใดเป็นการเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม ?

- ก. ใช้เปรียบเทียบข้อมูล
- ข. หัวข้อสำคัญไว้บนสุด
- ค. ข้อมูลเรียงเป็นขั้นตอน
- ง. ไม่บังคับว่าข้อมูลจะถูกหรือผิด

๘. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะการเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม ?

- ก. ใช้เปรียบเทียบข้อมูล
- ข. ไม่บังคับว่าข้อมูลจะถูกหรือผิด
- ค. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด
- ง. ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง ฯลฯ

๙. ข้อใดเป็นลักษณะการเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม ?

- ก. เป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับระยะเวลา
- ข. ใช้เรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล
- ค. แตกหัวข้อย่อยได้เรื่อย ๆ โดยไม่มีสิ้นสุด
- ง. แสดงข้อมูลเรียงลำดับตามความสำคัญ

๑๐. การเขียนผังกราฟิกแบบแผนภูมิใยแมงมุม เราจะสังเกตการแบ่งกลุ่มของเนื้อเรื่องได้จากอะไร ?

ก. สีของกรอบข้อความ

ข. ขนาดของกรอบข้อความ

ค. รูปทรงของกรอบข้อความ

ง. ข้อความในกรอบข้อความ